

Bábolnai tojásgyár Ukrajnába

A Bábolnai Állami Gazdaságban szállításra készek az ukrain baromfi-gyárban épülő tojásgyár első épületei. A magyar gazdaság és a szovjet vállalat új szerződés kötött. A bábolnaiak évi egymillió csibe és 50 millió étkezési tojás előállítására alkalmas kombinátot építenek az ukrain gyárban, és rendszeresen ellátják napos-csibével, valamint szaktanácsal. Cserébe mezőgazdasági gépeket, építőanyagokat kapnak.

A csibeteleppel, amelyet már a múlt évben átadtak rendeltetésének, nagyon elégedett a szovjet partner. A tojásgyár most elkészült első 12 épületét azonnal felállítják, amint az időjárás engedi.

Bővítik a győri műbörgyárat

Első ízben a győri házigyár építkezése, majd a győri Magyar Vagon- és Gépgyárban a közúti járműprogram megvalósítása felett vállaltak védnökséget a Győr megyei fiatalok. A szerződésben meghatározott kötelezettségeiknek maradéktalanul eleget tettek. A hét végén a megye harmadik kiemelet beruházásának megvalósítására írtak alá szocialista szerződést a fiatalok. A győri Pamutzövő és Műbörgyárat 1,2 milliárd forintos költséggel üzemrészekkel bővítik, amelyekben világszínvonalon gyártják majd a PVC-alapú műbőröket. A nagy beruházás befejeztével 1972-től évente 12,8 millió négyzetméterrel több műbőrt gyártanak majd a Rába-parti gyárban, mint jelenleg.

Nem javult s nem is rosszabbodott Nyolcvan méterrel a tengerszint felett

A sárba süppedt kis ház lakóit valahová elűzte a belvív. A festékvedlő ajtó mögött kihalt szoba-konyha, a falakon salétromszirmok. A padlón homályos víztükör, lehet vagy 10 centis... Ez a kép tipikus. Ugyanezt látni az Odessza körút 72., a Szatymazi utca 15., a Dobó utca 6. és a Dorozsmai út 76. számú házakban. Legálább negyven címzet idezhethetnek a hivatalos papírból. Szegeden február első hetének végéig körülbelül negyven családot kellett ideiglenesen kiköltöztetni, mert elűzte őket a belvív.

Szerencsés cserék

A szükség nem válogat és nem lehet hírtelen előteremteni vadonutját, egészséges lakásokat. De hová kerültek Fekete Bálinték, Pakot Györgyék, Mezei Sándorék, Ferenczi Istvánék és a többiek? Kettő, négy, hat gyerekkel, a nedves bútorokkal? A szegedi városi tanács másodfokú ügyeletet tart, a telefon mellett mindig ül valaki, aki kész segítségre. — A kitelepítettek kizárólag állami rendelkezésű helyiségekbe kerültek. A Szőregi úton összedől egy magánház, gazdájának tudunk lakást adni, de a legtöbbnek bizony be kellett érni az ideiglenes megoldással — mondja Báló László, az építési osztály fiatal mérnöke.

Az ideiglenes megoldás: központi fűtéses mosókonyhák, szárítók, tárolók stb. Például a Lenin körút 18. szám alatt.

A fiatalasszony, Fekete Bálintné és két kisgyermek, Éva meg Róbert van odahaza. A volt mosókonyhában szőnyeget terítettek a betonra, a sarokban televízió, s ha felgyújtják a villanyt, az ember egykönnyen igazi szobában érezheti magát. Fekete Bálintné is elégedett — pedig ezt nehez volt előre elképzelni.

— A Csongrádi sugárút 20. szám alatt lakunk, szoba-konyhás szuterénlakásban, amely ugyan sokkal nagyobb ennél, mégis itt job-

ban érzem magam. Képzelve, a kicsik mindig betegesek voltak, mert a mennyezetig ért a nedvesség, s amikor eljöttünk, már csak téglákon lehetett járni. Itt kicsik az ablakok, s előfordul, hogy beverik hógolyóval, vagy berúgják.

— Mi okozta a vizesedést a Csongrádi sugárúton?

— Elyűtt lakás az. A háznak nincs csatornája, s hiába próbáltuk szigetelni, javíthatni. A tulajdonos 88 éves néni. Szerintem nincs módjában alaposan megjavítani a körülményeket, s nem csoda, hogy kiöntött bennünket a víz. Arra várunk, hogy végre lakást kapjunk a tancsától.

— Milyet?

— Hát, államit. Sajnos a vállalatok nem segítenek, hiába kértünk valamiféle támogatást. A férjem az autójavitóban, én a textilművekben dolgozom, s eddig nem bíztattak valamiféle közvetlen támogatással.

Bejártam sok helyet, és az ismétlődő válaszokból hasonló derült ki.

Elháríthatatlan okok?

A falemezgyári munkás, Ferenczi István és családja Újszegedre, az Odessza 21. számú ház mosókonyhájába került. Az asszony és négy kicsi gyerek szemmel láthatólag jól érzik magukat a kellemesen meleg helyiségben.

— Összehasonlíthatatlanul jobb ez, mint a Nádas utca 12 szám alatti szoba-konyhás lakásunk, amelyet ideiglenesen öt éve utaltak ki számunkra — mondja Ferencziné. — Még tán örülnék is, hogy így történt, jobban remélhetem a lakást és addig, míg megkapom, jobban élek!

A belvív először a nagyon gyenge lábon álló, elhanyagolt épületeket tette tönkre.

A majdnem kivétel nélkül földszintes, rosszul szigetelt régi házakat, szuterénlakásokat. Jó néhány olyat, amelyet eredetileg nem lakásnak szántak. A víz támadásának jó néhány oka van — talán a legfontosabb, hogy az ideai esztendő vizezesebb volt a többinél. Tény az is, hogy a város közműhálózata, csatornarendszere nem képes elvezetni a felgyülemlett belvizet — s az is tény, hogy Szeged mindössze 80 méterrel van magasabban a tengerszintnél. Tehát a környező helyekről ide gyűlik a víz.

Persze nemcsak a földrajzi fekvés a „felelős”. A Dorozsmai út 76. számú ház elvezető csatornáját például az idők folyamán szeméttel betemették, csoda-e, hogy az eső, meg a hó az alapokat bántja? Végighajtottunk a petőfitelepi utcákon, ahol a takaros új házakhoz — amelyeket szintén megtámadott a víz — téglá, beton kocsibejárók vezetnek. Akik építették, mitsem törődtek azzal, hogy elzárják az utcai csatornát, elzárják annak a víznek az útját, amelyik most saját épületeiket veszélyezteti.

Van tartalék

Megálltam a porta előtt serénykedő gazdánál. Megkérdeztem, miért hagyta figyelmen kívül ezt a könnyen érthető követelményt, miért rekesztette le háza előtt a kanálist? Azt felelte, hogy a tanács majd törődik az utcával, az a dolga. Rá csak az tartozik, ami a kapun belül van...

A belvízhelyzet nem rosszabbodott, s nem javult az elmúlt napokban. Egyelőre nem kell a másodfokú készséget súlyosabbra változtatni, de mi lesz, ha jön a zöldár, ha a Tisza megdagad a gátak között, ha elműlik a fagy, s a rejtett belvizek megduzzadnak?

Az iskolákból, középületekből már elhelyezték a kitelepített családokat. Ismét van tartalék, a megüresedett termek készek arra, hogy ismét fedelet adjanak a rászorultaknak. S ahhoz, hogy minél kevesebben legyenek, talán érdemes lenne megtisztítani a csatornákat; rendezkedni a kapun kívül is. Hogy a tantermek, a mosókonyhák tényleg csak azoknak nyújtsanak átmenetileg otthont, akiknek nincs más megoldás.

M. L.

Új vonás a vezető portréján

Könyvtárat tölt meg a szakkönyvek özöne, amelyek a vállalatok gazdasági-műszaki irányítását vizsgálják. A vezetéstudomány korunk új, azt is mondhatnók: divatos studiuma — és nem alaptalanul vált az. Korunk gazdaságfejlesztése olyan ütemű, a gyökeres változások előzetes prognosztizálása, netán megsejtése olyan jelentőségű, hogy mindez kulcskérdéssé emeli a vezetés módszereit, stílusát, célratoró dinamizmusát.

A modern gazdaságvezetés megítélésében e könyvtári vizsgálódás ellenére is sok a félreértés. A közvélemény úgy tartja például, hogy a vállalat igazgatója, főmérnöke — ha szabad ilyen lírai meghatározással élni —, rendszerint száraz, csak tényekben, adatokban, statisztikákban gondolkodó ember, tehát intuíció, ihletettség nélkül dolgozó szakférfi. Valóban, a foglalkozásokhoz sajátos tévhiedelmek kötődnek. A költőről például mindenki azt tartja, hogy kizárólag az ihlet varázslatában alkot, noha a nagy költők alkotásmechanizmusából ismeretes, milyen tudományos, aprólékos tényszerűséggel vegyül az ihlet termékenyítő, intuitív ereje. Lényegében — ha természetesen más arányokban is — hasonló keveredésről, vegyületekről van szó a gazdasági-műszaki vezetők munkájában is.

Erről szólva mindenekelőtt arra a kérdésre kell választ fogalmaznunk; vajon csak elvontan szakmai, vagy alkotó jellegű tevékenység-e a vezetés? Aligha kétséges, hogy vitatható az iménti kérdőmondat mereven elválasztó „vagy” szócskája, a vezetés ugyanis szakmai ismeretekre, tényekre alapozott alkotó folyamat. Az alkotás pszichológiai mechanizmusában pedig mindig ihletet, szerepet kap olyan — számokban, tényekben nehezen kifejezhető — motívum, mint a megézés, az ötlet, sőt szabadjon ezt is hozzátenni: az álmódózás.

Mindez elsősorban nyelvtani jelen és jövőidőben értendő, nyilvánvaló ugyanis, hogy olyan irányítási atmoszférában, amikor a hangsúly az előre és felülről meghatározott tervszámok teljesítésére kerül, szűk térre korlátozódik a vezetési intuíció. Az új gazdaságirányítás azonban, némi egyszerűsítéssel szólva, úgy is felfogható, mint a vállalati irányítás gyökeres munkastílus változása, amelyet az alternatívák közötti választás, tehát a szakadatlan döntés jellemez. S éppen ez az a pont, amelyben a szakszerűség és a vezetői ihlet találkozik. Nem szorul bizonyításra ugyanis, hogy azonos tényekből tökéletesen ellentétes döntések is következhetnek. Az is nyilvánvaló, hogy minél hosszabb távú, szélesebb hatóságú a döntés, annál tágabb a vezetői megézés, intuitív szerepe.

Ha mindehhez hozzátesszük, hogy most már a közeli és a távlati programok egyaránt vállalati hatáskörben készülnek, s hogy a vállalatok gazdálkodásának létfeltételévé vált a stratégiai tervek készítése, akkor az előbbi gondolatok még kevesebb bizonyításra szorul. A teljességhez tartozik, hogy a vezetés, mint alkotófolyamat szigorúan kötődik a valóság tudományosan rendszerezett tényeihez, olyan korszerű vizsgálati módszerekhez, amelyek az álmódózás objektív kereteit teremtik meg. Pontosabban szólva: az alkotói gondolatok, megérezések, sejtések éppen a tények tiszteletteljes alkalmazásával csökkenthetik minimumra a gazdálkodási kockázatot, s alapozhatják meg a fejlődés legkedvezőbb irányának és ütemének elérését.

A gazdaságvezetés és a költői szárnyalás korunkban sajátos kapcsolatát tükrözi például olyan új tudományág kibontakozása és gyakorlati alkalmazása, mint a futurologia. Verne korában még az írói ihletettség és nem a gyakorlati igény sugallta a tudományos jövőbelátást, napjainkban — a gyorsuló idő korában — azonban a jövő körvonalazása nélkül vállalatok, ágazatok, nemzetgazdaságok fejlesztése, stratégiai tendenciáinak meghatározása teljességgel lehetetlen lenne. Ezért alakultak világszerte hatalmas költségvetéssel dolgozó futurologiai intézmények, ezért fürkészik a tények és a költséget sajátos kölcsönhatásával vállalati szakemberek is a holnapi igények, lehetőségek körvonalait.

Ily módon tehát nem naiv jelző, publicisztikai fordulat, hanem korunk tükrözője ha a főmérnökről azt is állíthatjuk, hogy — álmódózó. Igaz, ezek az álmok nem versorok és dallamok, hanem gépek, konstrukciók, számítások alakját öltik. Talán olyan gépeket is, amelyek mai felhasználhatóságát még semmi sem bizonyítja, de holnap — meglehet — dolgozni sem lehet nélkülük. Így rajzol dinamikus korunk újabb vonást a vezető szakember hagyományos portréjához.

TÁBORI ANDRÁS

„A KIS ARANYOS”

Aranylón csillog a haja is, aranyosnak mondják a kedvességéért, de a kis aranyos jelzőt még sem ezekért, hanem a keze munkájáért kapta Csamangó Irén. Rá aztán igazán el lehet mondani, hogy arany keze van, hiszen ő a szakmája szerint is arannyal dolgozik.

No azért ne aranybányára, vagy olyan pénzverdére gondoljon az olvasó, ahol érmek, aranytallérok készülnek. Csamangó Irén a Szegedi Nyomdában, a könyvkötészetben szorgoskodik, immár tízesztendeje. Munkakörének pontosabb megjelölése: aranyozó. Ahogy a munkatársai, brigádjának tagjai, a vidáman évődő nyomdászok szokták mondogatni: ő a kis aranyos.

Könyvkötőnőnek tanult, aztán elsajátította a díszítést, betűaranyozást. A könyvtáblára az író neve, a mű címe kerül föl aranyozott betűkkel megkülönböztető díszítőelemek. Ami nem fémszillogás ékeskedik a könyveken, az mind Csamangó Irén kezeműve. Azok közül a könyvek közül némelyik már az országos Szép könyv versenyben is szép sikert aratott. Erre — nyomdásztársaival együtt — igen büszke a kis aranyos is.

Persze büszke lehet akkor is, ha elgondolja: a hazai nyomdákban rendre férfiak végzik az aranyozógép beállítását. Ami elég komplikált művelet s nehéz is. Az ügyes

nyomdászlanyn azonban kitanulta fortélyait, fogásait, sőt most ő tanítja az ipari tanulókat. A harmadévesnek már egészen jól megy — dícséri a leendő aranyozók legidősebbjét.

— Arany-e mind ami fénylik? — kíváncsiskodom, mire kiderül, hogy itt is igaz a közmondás tanítása. Csak egy nagyon kis része az. Egyedül az úgynevezett magassfényű aranyfólia tartalmaz valamit a fémek királyából. A poliszteres fólia is aranyít, de itt a fényességnek már nincs igazi aranyfedezete. S persze, teszi hozzá, nem is mindig csak aranyoz az aranyozó, különféle színes festékekkel is dolgozik, díszíti, szépíti a könyveket.

Munkája különösen felelősségteljes, hisz a hozzávaló anyagok igen drágák. A legjobb minőségű aranyfóliából például ezreket ér egy tekerés. Természetes hát, hogy a minőségügyvívás mellett egyik legfontosabb felajánlása a takarékoság volt a jubileumi versenyben.

Visszamegy a német gyártmányú aranyozó masinához, munkához lát újra. Oldalt egy sor könyvtáblán betűk aranylanak. Azt mondja, szereti ezt a munkát, nagyon hozzáért a szívéhez. S hogy még egy szívgügyéről szót ejtsünk: ő az Anna

Frank szocialista brigád vezetője. A brigád már elnyerte az ezüstkoszorús kitüntetést, s most, tavalyi munkájuk után már az aranyplakett várományosai valamennyien.

S az lesz csak igazi öröme a kis aranyosnak, ha most már mindannyian — aranyosak lesznek.

Simai Mihály

A röszkői retek

A paprikás faluban igen sokan foglalkoznak primörök termesztésével. Ez nemcsak jó jövedelmet ad a tagságnak, de nagyon szívsó, kitaláló munkát is követel. A háztájikban divik ez a kultúra, s mire megkezdődnek a közös gazdaságokban a munkák, a Kossuth és az Aranykalász Téveszben, akkor már egynémelyik család 30–40 ezer forint bevételre tesz szert. Természetesen a háztájikban nemcsak primörökkel foglalkoznak, hanem sertések és szarvasmarhák hizlalásával is.

Mindezekből már következtethetünk arra, hogy a téli és kora tavaszi napokban, hónapokban sem szünetel a munka. A retekkel együtt, Mihálytelek mellett Röszkén is általános a fűszerpaprika termesztése. A retek termelése fásaszó, folyamatos és lelkiismeretes

munkát igényel. Már karácsonytájon csiráztatják a retekmagot megfelelő hőmérsékleten, hogy kicsirázva megerősödjön a jól elkészített ágyba. De ez csak a munka kezdete, hiszen amíg az áru a fogyasztóasztalára kerül, igen sok munkafázis vár a termelőkre.

Gazdaságosan használják fel a rendelkezésre álló területeket, s egyik primör után mindjárt a másikat telepítik be, így például a retek helyébe sárgarépa kerül. Elterjedt az uborkatermelés is. A fásaszó munka mind a közönsben, mind a háztájiban meghozza gyümölcsét, és megtalálják boldogulásukat, számításukat a röszkéiek.

VASÁRNAP,
1970. FEBRUÁR 8.

Nemzetiségi tanszék

Az Országos Pedagógiai Intézetben nemzetiségi tanszék kezdte meg működését, amelynek feladata a nemzetiségi iskolák oktatási-nevelési kérdéseinek gondozása. A nemzetiségi tanintézetek tevékenységének hatékonyabbá tétele érdekében a tanszék szoros együttműködést kíván kiépíteni a hazai nemzetiségi szövetségekkel és a szocialista országok hasonló rendeltetésű munkakollektíváival. A tanszék foglalkozik majd a nemzetiségi iskolákban tanító pedagógusok szervezett, intenzív továbbképzésével is.

DÉLMAGYARORSZÁG 3